

Piezīmes un atsaucis valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1060
Sugas nosaukums	<i>Lycaena dispar</i>
Eksperts	Maksims Balalaikins
Darbs pabeigts	15.02.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Zirgskābeņu zilenītis <i>Lycaena dispar</i> ir BD II pielikumā iekļautā suga.</p> <p>Sugai raksturīgā dzīvotne Latvijā ir mitras pļavas gar ezeriem, upēm, mitrājos ar barības augiem - krastmalu skābeni <i>Rumex hydrolapathum</i>, krūzaino skābeni <i>R. crispus</i>, ūdeņu skābeni <i>R. aquaticus</i>. Kāpuri ir ap 1 cm gari, zaļi, strupi; barojas skābeņu lapu apakšpusē. Nepieauguši kāpuri pārziemo zemsedzē blakus saimniekaugam un turpina baroties ar to nākošajā gadā. Tauriņi tomēr var aizlidot tālu no piemērotām dzīvotnēm, tos var atrast arī sausās mežamalās un pat kāpās. Tauriņiem ir viena paaudze gadā, tie lido no jūnija vidus un līdz augusta sākumam (Savenkovs 2018).</p> <p>Zirgskābeņu zilenītis ir minēts 1974. gada tauriņu faunas apkopojumā kā lokāli sastopama suga (Šulcs, Viidalepp 1974).</p> <p>Ņemot vērā datu trūkumu par laika periodu līdz 1991. gadam, FRP REF vērtību noteikt nav iespējams.</p> <p>FRP HDV vērtība tika balstīta 2007. gada BD 17. panta ziņojuma datos, jo nav pieejami precīzāki dati par attiecīgo laika periodu. Kā HDV vērtība ir noteiktas 39 atradnes.</p> <p>Latvijas tauriņu katalogā suga atzīmēta visā Latvijas teritorijā kā reta, sastopama lokāli un mazskaitlīgi (Savenkovs, Šulcs 2010). Precīzāki dati nav sniegti.</p> <div data-bbox="512 1400 1417 1906"> </div> <p>1. attēls. Zirgskābeņu zilenīša atradnes pēc DDPS “Ozols” pieejamajiem datiem, aplūkots 23.01.2024.</p>

	<p>Aktuālākie sugas sastopamības dati ir pieejami DDPS “Ozols”, aplūkota 2024. gada janvārī. Kopumā uzskaitīta 231 sugas atradne (1. attēls). Sugas atradnes balstītas uz novērojumiem un sugas dispersijas spējām. Visi sugas novērojumi, kas atrodas līdz ~ 3.5 km attālumam viens no otra, uzskatāmi par vienu atradni. 2019. gada BD 17. panta ziņojumā populācija tika vērtēta 1 x 1 km kvadrātos, kopējam kvadrātu skaitam sasniedzot 343. Jāņem vērā sugas būtiskās dispersijas spējas un tas, ka sugas gadījuma novērojumam var nebūt tiešas saistības ar 1 x 1 km teritoriju, jo sugas novērojums var tikt veikts tās pārlidojuma laikā. Līdz ar to CV tiek izteikts atradnēs – 231.</p> <p>Ziņojumā Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā, novērtējumā par 2013.–2018. gada periodu, zirgskābeņu zilenīša kopējais stāvoklis novērtēts kā labvēlīgs (FV). Vērtējot tendenci, norādīts, ka populācija ir stabila.</p> <p>Savukārt Igaunijā tika publicēts pētījums (Lindman u.c. 2015), kurā tika norādīts uz sugas sastopamības palielināšanos un populācijas pieaugumu. Tomēr Latvijā pašlaik trūkst datu, lai izdarītu šādus secinājumus.</p>
--	--

Piezīmes un pieņēmumi tabulu aizpildīšanā/izmantošanā

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	na
	Popunit	na
	Min	na
	Max	na
HDV	Popunit	loc (atradne)
	Quality & Date	M (2006)
	Min	39
	Max	39
	Trend period	1993–2006
	Trend	=
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Habitat period	M (2006)
	Trend	=
	Popunit_final	loc. (atradne)
	Min_final	39
	Max_final	39
	Trend 1993–2006	S
CV	Date	2013–2018
	Popunit	grids1x1 loc. (atradne) / grids1x1 (1 x 1 km tīkla kvadrātu skaits)

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
		Saskaņā ar BD 17. panta ziņojuma sagatavošanas vadlīnijām 2019. gada Latvijas ziņojumā kā populācijas mērvienība ir izmantots loc.(atradņu) / grids1x1 (1 x 1 km tīkla kvadrātu) skaits.
	Min	na
	Max	na
	Value	343
	Type	estimate (eksperta novērtējums)
	Popunit_alt	na
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	na
	Type_alt	Na
	Method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Trend period	2007–2018
	Trend	I (pieaug)
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	estimatePartial
	Habitat period	2007–2018
	Trend	S (stabils)
	Method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Popunit_final	loc (atradne) Sniedz labāku priekšstatu par sugas sastopamību, jo sugas augsto dispersijas spēju dēļ 1 x 1 km kvadrātu tīkls sniedz informāciju par sugas dispersijas spējām un potenciāli nesniedz informāciju par sugas kāpuru attīstību konkrētajā 1 x 1 km kvadrātā.
	Min_final	231 Vērtējums balstīts uz DDPS “Ozols” pieejamo informāciju.
	Max_final	231
	Trend 2007–2018	S (stabils)
	Dati_FRR	
REF	Area	na
	Period	na
HDV	Area	64589 km ²
	Quality & period	M (2006)
	Trend	=
	Magnitude	na
	Area_final	64589 km ²
	Trend 1993–2006	Stable
CV	Area	64589 km ²
	Period	2007–2018
	Trend	S
	Trend_method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Area_final	64589 km ²
	Trend 2007–2018	Stable (stabils)

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Lēmumi_FRP	
	Variants (8. attēls)	1. variants.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	1. variants. Abos laika nogriežņos aplūkojamais parametrs nav mainījies.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Lindman L., Remm J., Saksing K., Söber V., Ūnap E., Tammaru T. 2015. *Lycaena dispar* on its northern distribution limit: an expansive generalist. *Insect Conservation and Diversity* 8 (1): 3-16.

Savenkovs N. 2018. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās tauriņu sugas Latvijā. Daugavpils Universitātes Dabas izpētes un vides izglītības centrs: 32 lp.

Savenkov N., Šulcs I. 2010. *Latvian Lepidoptera Catalogue*. Tallinn, Estonian Lepidopterologists' Society, 176 pp.

Šulcs J., Viidalepp J. 1974. Verbreitung der Großmetterlinge im Balticum. I. Tagfalter (diurna). *Dtsch. Ent. Z., N.F.* 21, 4-5: 353-403. Savenkov N., Šulcs I. 2010. *Latvian Lepidoptera Catalogue*. Tallinn, Estonian Lepidopterologists' Society, 176 pp.